

frem. Det er muligt, at den ærede Ministers Foredrag forleden, som jeg antager har været improviseret, kan have givet det ærede Medlem (Estrup) Ret til at tro, at Ministeren gik noget videre, men den ærede Minister sigtede dengang vistnok kun til vore positive Love og til den Himmel, som de indeholdt for Godsejernes Omdelingsret. Den ærede Minister kjender jo som Administrator uafslølgelig denne Rets Udstrækning og han veed altsaa meget godt, at Grændsen derfor ifølge en efter min Mening vigtig Opfattelse fra Administrationens Side er 1 Ed. Hartkorn, men nogen Lovhjemmel for denne Administrationens Praxis kjender den ærede Minister ikke, og den kjender heller ikke jeg. Men det er forsaavidt ganske vist en ny Regel, der findes i Hovedbestemmelsen i Lovforslagets § 1, om, at for Fremtiden skal Reglen være den samme for Fæstegodset som efter Forordningen af 3. Decbr. 1819 med Hensyn til Selveiergaardes Udstykning, saaledes at der gives en strengere Begrænsning for Godsejernes Berettigelse til at omdele Gaardene. Derimod har imidlertid det ærede Medlem Intet at erindre. En saadan Bestemmelse har han altid fundet ganske naturligt og rigtig. Den kan altsaa heller ikke møde nogen Indsigelse fra hans Side idag, og den har forsaavidt jeg forstod ham, heller ikke mødt nogen saadan. — Derimod modsatte det ærede Medlem sig i forrige Samling meget bestemt, at Fæstepligten skulde vedblive at hvile paa de Parceller, som ved Omdelinger blive tagne fra Gaardene, medens Udvalgets Flertal i saa Henseende var af den Anskuelse, at en simpel Betragtning af Fæstepligten og af vor Lovgivnings Bestemmelser derom førte umiddelbart med sig, at Fæstepligten vedblev at hvile ogsaa paa disse Eiendomme, naar de udlagdes til nye særlige Eiendomme paa over 1 Ed. Hartkorn, eller naar de udlagdes til Huslodder, der saa senere samlede og vorede derved op til Gaarde. Det glæder mig, at den ærede Landsthingsmand (Estrup) nu væsentlig har forandret sin Betragtning af dette Forhold (Estrup: Paa ingen Maade!) idet han nemlig, da han omtalte Lovforslagets § 6, dog ikke mente at kunne rejse nogen Indsigelse imod dens Nr. 2,

der bestemmer, at fremtidig skulle Parceller, der ved Udstykning eller Omdeling af Bøndergods ere udlagte som selvstændige Eiendomme, være Fæstepligt undergivne (Estrup: Maa jeg bede om Ordet?), naar de — siger Lovforslaget — have et Tilliggende af 2 Ed. Hartkorn eller derover. I saa Henseende er der nu efter min Mening ved Lovforslaget ikke givet nogen ny Regel, men ganske vist derimod vel givet en klar Udtalelse, der staar stærkt i Strid med en enkelt Udtalelse fra Administrationens Side for nogle Aar siden. Medens nemlig den Regel, der saaledes her foreligger, efter min fuldeste Overbevisning er den virkelige gjældende Lovregel og den, som maa udledes af Forholdets egen Natur, og som derfor ogsaa stadig tidligere har været anerkjendt af Administrationen, kun at Grændsen har været sat ved 1 Ed. Hartkorn, vil det være det høie Thing bekjendt, at Indenrigsministeriet under 28de December 1868 har udtalt en ganske anden Anskuelse, idet det da mente, at alle Parceller, der ved Udstykning eller Omdeling blev udtagne fra Gaarde, ved hvilke der blev en Hovedparcel tilbage, vare fritagne fra Fæstepligten. Har jeg ikke misforstaaet det ærede Medlem, saa har han dog nu Intet at erindre imod (Estrup: Jo, absolut!), at Fæstepligten anerkjendes for at hvile paa de omtalte Parceller og vedbliver at gjøres gjældende, idet mindste naar de ere paa 2 Ed. Hartkorn eller derover, hvilket, som sagt, ogsaa altid tidligere har været Administrationens Opfattelse, naar undtages hint Cirkulære af 1868. Om Grændsen skal sættes ved 2 eller ved 1 Ed. Hartkorn, er jo en Detailspørgsmaal, hvorefter vi vel ville kunne blive enige. — Hvad der i Nr. 3 af Lovforslagets § 6 er bestemt om Bøndeiendomme eller Gaarde, der ere fremkomne ved en Samling af Parceller, mente det ærede Medlem, til hvem jeg stedse sigter, var noget Splinternyt. Derom er der imidlertid Meningsforskjel mellem ham og mig. Jeg anser det nemlig som Noget, der følger ligefrem af vor Lovgivnings øvrige Bestemmelser. Men det kan jo ialtfald ogsaa blive Gjenstand for nærmere Forhandling. Det er dog kun et mindre væsentligt Punkt, der kan blive Gjenstand for yderligere Undersøgelser, og som ikke